

Nieuwsbrief Landelijk Meetprogramma Nachtvlinders

09-02-2023

Rik Wever
José Kok
Jurriën van Deijk

Beste tellers, aan het begin van het nieuwe (nachtvlinder)jaar, blikken we terug op de laatste twee maanden van 2022. November en december zijn voor de nachtvlinders nou niet meteen de beste maanden, maar er zijn zeker nog een aantal soorten actief. Een aantal van deze soorten vliegen zelfs vrij massaal: denk aan de grote en kleine wintervlinders. Daarnaast willen we ook alvast vooruit blikken op de komende maanden januari, februari en maart. Want ook in deze maanden valt er alweer genoeg te vangen op het gebied van nachtvlinders!

In **november** zijn er nog op **103** verschillende meetpunten tellingen ingevoerd. In **december** is er op sommige plekken nog doorgeteld. Om exact te zijn op **21** meetpunten. In december zijn er nog **9** verschillende soorten ingevoerd. In december werd er een totaal aantal van **829** individuen geteld, waarvan 560 kleine wintervlinders.

Winter? Koud? Er zijn nog steeds nachtvlinders!

Wanneer het jaar op zijn einde loopt, zul je merken dat het aantal soorten nachtvlinders dat je vangt gestaag afneemt. We zien dan ook dat de meeste tellers stoppen met tellen als het weer wat kouder wordt. Dat is op zich jammer, aangezien er in november en december juist een aantal soorten vliegen die je soms in hoge aantallen kunt vangen, ook in je tuin. Denk aan de kleine wintervlinder, de grote wintervlinder en de najaarsspinner. Deze soorten vind je vooral in de buurt van bomen en struiken. Projectleider Jurriën had afgelopen maand november bijvoorbeeld 92 nachtvlinders in één LedEmmer! In de aankomende maanden kunnen er ook al weer flink wat nachtvlinders gevangen worden. Januari zal nog sprokkelen zijn, maar in februari komen de kleine

Figuur 1: Tijdens sommige nachten in januari en februari kan je al flink wat kleine voorjaarsspanners vangen. Op deze LedEmmer zitten er al heel wat aan de buitenkant. (Foto Rik Wever)

voorjaarsspanners, grote voorjaarsspanners, perentakken en voorjaarsspanners weer op gang. Vooral de grote en kleine voorjaarsspinner kan in groten getale vliegen. Zo vingen we in het vroege voorjaar van 2021 (half februari) voor een project enorm veel kleine voorjaarsspanners in de LedEmmers in een bos in Oost-Groningen (zie figuur 1 en 2). In één emmer zaten zelfs meer dan 200 exemplaren! Deze soorten zijn erg algemeen en kunnen ook in tuinen worden aangetroffen. Het loont dus om al vroeg in het voorjaar te beginnen met tellen, zodat je een mooie reeks kan maken door het jaar heen. We moedigen jullie aan om voor zover mogelijk jaarrond te tellen. Ook al vang je dan minder dan in

de zomer, we vinden het belangrijk om te weten hoe het met de wintervlinders gaat, aangezien dit het bulkvoedsel is voor (jonge) vogels in het voorjaar. Het loont om in de winter- en vroege voorjaarsmaanden de 'warmste' nachten uit te kiezen om de val te plaatsen!

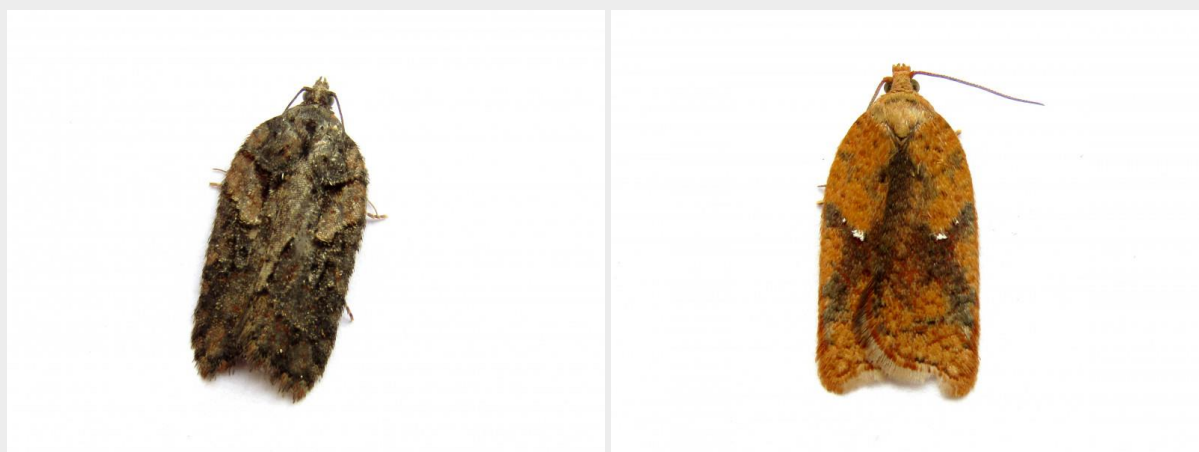
Figuur 2: Tijdens relatief warme nachten in voornamelijk februari en maart kunnen er in sommige LedEmmers (beetje afhankelijk van de plek) grote aantallen voorjaarssoorten worden gevangen. Op de onderkant van deze eierdoos zitten zeker zes verschillende soorten. Zie jij ze alle zes? (Foto Rik Wever)

Stagiair gezocht!

Zoek jij nog een stage met veel veldwerk? Lees dan gauw verder, want dan is dit misschien iets voor jou! Vanaf eind maart/begin april zoeken wij in samenwerking met Nationaal Park de Hoge Veluwe een stagiair die veldwerk wil uitvoeren in het kader van nachtvlindermonitoring. Tijdens je stage zul je gaan werken met LedEmmers, die op verschillende meetpunten in het Nationaal Park worden geplaatst. Daarnaast ben je ook vrij om op andere locaties in het gebied te gaan vangen om aanvullende data aan te leveren. De voorkeur gaat uit naar iemand die het leuk vindt om veel buiten te zijn. Daarnaast zou het fijn zijn als je al beschikt over enige nachtvlinderkennis. Dit is echter geen must. Geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar rik.wever@vlinderstichting.nl. Stuur deze oproep vooral door!

Boogbladrollers in het vroege voorjaar

In februari en maart komen zoals gezegd alweer flink wat soorten macro's op gang. De micro's blijven wat dat betreft nog wat achter. Toch heb je de kans om enkele soorten micro's te vangen. Dit zijn voornamelijk soorten die als imago overwinteren, en als het iets warmer wordt weer actief worden. Het gaat dan vooral om verschillende soorten boogbladrollers (genus *Acleris*). Waarschijnlijk zul je de dubbelsoort oranje/lichte boogbladroller het vaakste tegenkomen. De oranje en de lichte boogbladroller zijn als imago zonder aanvullend genitaalonderzoek nauwelijks van elkaar te onderscheiden, vandaar dat ze als dubbelsoort worden ingevoerd. Ook de kameleonbladroller, het diamantborsteltje en de witte boogbladroller zijn in de vroege maanden actief. Als je heel veel geluk hebt, tref je een van de zeer zeldzame soorten: de groene boogbladroller of de dennenboogbladroller. Op www.microvlinders.nl staat meer informatie over deze soorten.

Figuur 3: De dennenboogbladroller (links) is zeer zeldzaam in Nederland. In het zuidoosten van het land maak je de meeste kans om hem tegen te komen. De dubbelsoort oranje/lichte boogbladroller (rechts) is een stuk algemener en kan verspreid over het hele land worden waargenomen (foto's Rik Wever).

Kom naar de Landelijke Dag op 4 maart!

Op zaterdag 4 maart is het weer tijd voor de Landelijke Dag van De Vlinderstichting. Toegang is gratis maar opgave verplicht, het belooft druk te worden. [Hier vind je meer informatie en het opgaveformulier](#). Op deze dag bieden wij de mogelijkheid om defecte lampsetjes van de LedEmmer om te ruilen/te kopen – dat is ervan afhankelijk van of uw garantie (2 jaar) nog geldt.

In de media

Dit jaar bestaat De Vlinderstichting veertig jaar. We beschermen dus al veertig jaar lang de vlinders en libellen in ons land. Daarom gaan we dit jaar, in 2023, op pad om overal in Nederland te laten zien wat we doen. Daarbij maken we ook duidelijk wat mensen zelf kunnen doen om meer vlinders en libellen te krijgen. We gaan 'In vlindervlucht door Nederland!' In januari gingen we naar Overijssel:

'Ik geniet er ook van om met andere vrijwilligers rond te lopen. Bijvoorbeeld met Silvio. Hij ziet zoveel andere dingen, heeft heel veel kennis én kan het goed overbrengen. Zo wil ik nog een keer op aarde terugkomen. Met zijn passie voor de natuur!'

Dirkje Stoltenborgh (80) is al 25 jaar vrijwilliger voor De Vlinderstichting. In ons jubileumjaar komt iedere maand een vrijwilliger (of vrijwilligers) aan het woord. Deze keer in Overijssel zijn dat Dirkje uit Ommen en Silvio uit Zwolle.

Waarom zijn zij vrijwilliger geworden?

En waarmee kun je De Vlinderstichting helpen als vrijwilliger?

Lees het verhaal van Silvio en Dirkje [op onze website](#)

- [Nu de keuken in voor de voorjaarsuilen](#)
- [Terugblik op het nachtvlinderjaar 2022](#)
- [Relaties tussen eigenschappen en trends van nachtvlinders](#)

Figuur 4 De wachtevlinder houdt wel van stroop en is ook nu te zien. Foto: Kars Veling